

HAGENBORG (Svedborgs) Torp Valkö

Hagenborg fanns redan i mitten av 1700-talet, alltså innan det finns några kyrkböcker för Nydala. Det var ett av de små torpen. Hagenborg låg på trädan öster om landsvägen, 100 m söder om Valkö missionshus. 1865 uppskattades det till 1/8 förmedlat mantal. Till 1897 var huset brandförsäkrat för 400 kr, lösöret för 500 kr. Efter 1897 var huset brandförsäkrat för 500 kr
På Hagenborg fanns en mycket liten ladugård. Svedborg höll en ko åt folkskolläraren Nilsson

Lisa Petersdotter på Hagenborg gift 20/9 1760 med Sven Petersson i Svenstorp i Svenarums sn

Johan Persson från Hagenborg död 1772 i Stockaryds sn
Gift 20/9 1760 med

Brita Abrahamsdotter, född 1742 i Hjälmseryds sn och död 13/5 1813 i Intäkt

Greta, född 1769 i Intäkt

Stina Johansdotter, född 20/3 1793 i Intäkt

Abraham, född 1772

Brita hade haft två söner och en dotter, varav en son överlevde henne

Brita blev sjuk i lunginflammation. Då brände hon sig under sjukdomen så, att hon avled av lunginflammation och brännsår

1770 brukades Hagenborg till gården

Hustru Maja, född 1706 och död o. 1778 på Hagenborg
dotter

Sara, född 1756

Alla borta 1778

Änkan Lena bodde här 1778 och flyttade till Morydet

Änkan Ingeborg bodde här 1784

Lisbet Zachrisdotter, född i september 1744 på Valkö
ST och död 26/8 1816 på Hagenborg

Lisbet avled av lungsot. Hon hade bott på Hagenborg i 33 år, alltså från 1783, som inhyses. 1816 fick hon fattigvård med 1 Rd 32 sk

Peter Nilsson, död 1795 på Hagenborg
 Maja Andersdotter, född 25/12 1744 på Hemmershults RT
 i Hagshults sn och död 21/4 1807 på Hagenborg
 Nils, född 28/1 1779 på Hagenborg

Peter Nilsson hade varit gift en gång tidigare
 Han skulle alltså kunna vara den förste brukaren på
 Hagenborg och fader till ovannämnda Lisa Petersdotter
 och Johan Petersson
 Hustru Maja var sjuklig av armbrott och kvav (lungrot)
 en längre tid

Nils Petersson, född 28/1 1779 på Hagenborg och död där
 23/7 1847. Gift 11/10 1807 med
 Maja Andersdotter, född 4/1 1782 på Labbeliden i Vrig-
 stads sn och död 22/2 1869 på fattigstugan
 Anna Maja, född 23/7 1808 1824 till Valkö
 Jonas Peter 29/4 1815 död 3/8 1869
 Lena Kajsa 3/9 1817
 Inga Stina 23/11 1820 död 6/8 1855

Alla barnen födda på Hagenborg
 Nils var "enfaldig". Gåvopengar till kyrkan 1815 1 sk.
 Han fick en katekes 1825 och en psalmbok 1826

Änkan Maja flyttade 1847 till fattigstugan med barnen
 och levde i stort elände

Dottern Anna Maja gift 26/6 1831 med Jonas Gustavsson
 och flyttade till Jonsbo, 1833 till Gröndal, 1841 till
 Porsdal, som han byggde upp. Jonas var så sjuklig, att
 han 1845 skickades på brunnsdrickning. Det är självklart
 att familjen blev mycket fattig

Sonen Jonas Peter var "enfaldig till sinnes". Han var sin
 fader behjälplig i jordbruket, och han brukade själv
 1847-1855. Han togs in på fattigstugan, där han avled
 3/8 1869

Dottern Lena Kajsa var "mindre vetande", sjuklig och
 oförmögen till arbete

Dottern Inga Stina var "mindre vetande", ej konfirmerad.
 Hon intogs på fattigstugan, där hon avled 6/8 1855

Vid denna tid fanns tuberkulosen i huset. På Labbeliden
 dog i stort sett hela familjen och även nästa familj med
 10 barn i tuberkulos. Visserligen nådde Nils och Maja
 i Hagenborg rätt hög ålder, men om de inte orkade eller
 kunde vare sig arbeta eller lära sina barn läsa, så kunde
 ju barnen inget lära när de var små. Då låg det nära

till hands att betrakta dem som "mindre vetande". I huset fanns ingen farmor eller mormor, som kunde undervisa barnen. Och normalt var det ju den generationen, som undervisade barnbarnen

Karl Gustav Johannesson, född 7/2 1825 i Byhult
Gift 31/12 1853 med

Anna Kajsa Karlsdotter, född 29/1 1832 i Långö Ngd 3:3
 Karolina Krist. född 8/4 1855 1876 till Vrigstad
 Johannes 1/11 1856 1880 till Hagshult
 Klas Johan 22/5 1859 1884 till Amerika
 Johanna Maria 27/8 1861 1885 till Amerika
 Anders Vilhelm 27/11 1863 död 24/12 1866
 Sven Gustav 5/9 1866 1885 till Amerika
 Matilda Sofia 27/3 1869 1885 till Amerika
 Emma Lovisa 14/6 1872 död 8/8 1875
 Lydia Josefina 15/7 1875 1885 till Amerika

De två första barnen födda på Järpabo
Bodde 1854-1859 på Järpabo och flyttade 1859 till Hagenborg

1884 skickades sonen Klas Johan till Amerika, och nästa år följde hela familjen efter
Det bör vara under Karl Gustavs tid, som Hagenborg odlades upp, så att där kunde födas en ko

Katarina Johansdotter, född 4/12 1796 på Törnsberg och
död 18/2 1873 på Hagenborg

Det var Karl Gustavs moder, som kom hit 1859. Hon var sedan 1849 änka efter rättaren på Carlsnäs Johannes Jonsson. Katarina hade tjänt från 16 års ålder, i Siggaskog ett år, i Fiskaby ett år och i Sköldsbo flera år
Det var om henne som Gustav på Bagghemmet berättade, att hon av sina två kor fick lika mycket mjölk som andra fick av tio kor

Maja Lisa Jonasdatter, född 3/6 1798 i Klinthult och död
28/2 1877 på fattigstugan

Det var Karl Gustavs faster, som kom hit 1865 från Gröndal. Hon var sedan 1845 änka efter Jonas Andersson på Gröndal
Visserligen är det antecknat, att hon flyttade från Gröndal till fattigstugan, men likväl bor hon på Hagenborg.

Alfred Nilsson, född 5/2 1863 i Tofteryds sn
Augusta Andersdotter, född 29/10 1865 i Hjälmseryds sn
1887 från Långö utjord. 1899 till Moboda. Se Nyhagen

Frans August Otto Svedborg, född 15/10 1871 i Nydala
 Gift 29/10 1900 med
 Anna Amalia Svendsdotter, född 7/6 1874 i Gryts sn
 Jenny Martina Elisabet, född 26/8 1901
 Karl Erik Sigvard 26/2 1904
 Frans Tage Gerhard 22/9 1906
 Gustav Henry Natanael 14/11 1909
 Oskar Artur Vilhelm 31/10 1912
 Elsa Maria 20/9 1916

Alla barnen födda på Hagenborg

Svedborg kom 1900 från Nils Peterssons gård i Valkö,
 där han varit dräng, Anna från Norrköping
 Svedborg var maskinist på Valkö ångsåg, som lades ner
 1913. 1919 flyttade han till Blomfors i Svenarum

Lite rester efter ladugårdsgrunden syns än på tomtplat-
 sen. I övrigt är hustomten stenröjd och uppodlad

Alfred Hultberg i Valkö köpte Hagenborg

På Hagenborg hade man kring första världskriget fält-
 skjutningar. Svedborg var skjutbanechef

Information av Doris Fransson, Björkelund, vid torpvandringen 20230507.

Hagenborg torp under Valkö

Backstugan fanns, Enligt Henry Renshult, i mitten av 1700-talet, innan kyrkoböckerna var skrivna i Nydala.
 Det var från början ett mycket litet torp. Det fanns en liten ladugård till torpet. Torpet låg 100 meter söder
 om nuvarande missionshuset i Valkö.

Första boende: änkan Maja

Barn: Sara

Nils (1781 var han 1 år gammal)

Detta är de första personerna nedskrivna i Nydalas kyrkoböcker. Nils var 1 år när han skrevs in i
 husförhørsboken.

Boende: Änkan Lisbet Zakrisdotter född 1745-09-? Död 1816-08-26

Bodde på torpet i slutet av 1700-talet till sin död 1816.

Brukare: Nils **Persson** eller Petersson född 1779-01-28 Hagenborg

Hustru Maja Jonasdatter född 1782-01-04 Labbeliden, Vrigstad

Barn: Anna Maja född 1808-07-27 Hagenborg

Jonas Peter född 1815-04-29 Hagenborg

Lena Caisa född 1817-09-03 Hagenborg

Inga Stina född 1820-11-23 Hagenborg

Nils Pehrsson eller Petersson (skrivs olika i kyrkoböckerna) var född på Hagenborg. Det har noterats i husförhållsböckerna. Hans far bör ha hetat Pehr eller Peter men någon sådan finns inte antecknad på torpet. Nils bör vara samma person som finns antecknad som barn och som 15-åring på torpet.

Familjen hade det ytterst fattigt. De tre yngsta barnen beskrevs som mindre vetande. Bara den äldsta dottern Anna Maja, tog tjänst som piga och gifte sig. Som gift bodde hon med sin familj på torpet Jonsbo men flyttade till backstugan Gröndal under Skuggebo. Hon flyttade med sin familj till backstugan västra Porsdal under Skuggebo. Anna Maja födde 8 barn men när sista barnet var nyfött avled maken och Anna Maja fick flytta till fattighuset med sina hemmavarande barn. Se vidare under Västra Porsdal.

Nästa brukare: Jonas Peter Nilsson född 1815-04-29 Hagenborg

Jonas Peter Nilsson tog över brukandet av torpet och föräldrar och syskon blev inhyses hos honom. Jonas Peter liksom hans två yngre systrar kallades för mindre vetande. Alla tre förblev ogifta.

Fadern Nils Petersson avled 1847-97-23 av nervfeber. Han blev 68 år.

Yngsta systemen Inga Stina avled 1855-08-06 av lungsot. Prästen skrev i dödboken att hon var sjuklig hela sitt liv, sinnessvag så att hon aldrig lärde sig läsa, ej heller blivit konfirmerad. Hon blev 34 år gammal.

Jonas Peter Nilsson samt modern Maja Jonasdatter och systemen Lena Caisa flyttade till fattighuset 1859. Modern avled 1869-02-22 och Jonas Peter 1869-08-03 medan Lena Caisa levde till 1886 05-04.

Nästa brukare: Karl Gustaf Johannesson född 1825-02-07 Nydala

Hustru Anna Cajsas Carlsdotter född 1832-01-21 Nydala

Barn: Carolina Christina född 1855-04-08 Järpabo

Johannes född 1856-11-01 Järpabo

Claes Johan född 1859-05-22 Hagenborg

Johanna Maria född 1861-08-27 Hagenborg

Anders Wilhelm född 1863-11-27 Hagenborg, död 1866-12-24

Sven Gustaf född 1866-09-05 Hagenborg

Matilda Sofia född 1869-03-27 Hagenborg

Emma Lovisa född 1872-06-14 Hagenborg, död 1875-08-08

Lydia Josefina född 1875-07-15 Hagenborg

Karl Gustaf Johannesson var född i Stora Byhult där hans far var rättare. När Karl Gustaf gifte sig med Anna Cajsa Carlsdotter från Långö Norregård flyttade de in på Järpabo under Carlsnäs. De bodde där i 5 år och de två äldsta barnen föddes där. 1859 flyttade de till Hagenborg där de övriga barnen föddes. Två barn avled som små.

Karl Gustafs mor: Katarina Johansdotter född 1796-12-04 Törnsberg bodde hos familjen från 1859 tills hon avled 1873-02-18.

Karl Gustafs faster: Maja Lisa Jonasdotter född 1798-06-03 Klinthult bodde på Gröndal och var änka efter Jonas Andersson på Gröndal. Kom 1865 till Hagenborg. Avled på fattigstugan 1877-02-28.

1884 emigrerade två av sönerna till Nordamerika, hemmavarande sonen Klaes Johan och Johannes som då var dräng på annan ort. 1885 reste resten av familjen till Nordamerika, Karl Gustaf och Anna Cajsa med fem hemmavarande barn, samt äldsta dottern, som gift sig och flyttat till Skövde, följde med tillsammans med sin make. Hela familjen bosatte sig i Rowllins County, Kansas, USA.

Nästa brukare: **Karl** Alfred Nilsson född 1863-02-05 Tofteryds socken

Hustru Augusta **Josefina Natalia** Andersdotter född 1865-10-29 Hjälmseryds socken

Barn: **Ernst Hellman Emanuel** född 1886-07-04 Långö utjord

Selma Mathilda Elisabeth född 1888-09-10 Hagenborg

Carl Axel Hjalmar född 1890-11-14 Hagenborg

Erik Felix Natanael född 1893-01-14 Hagenborg

Karl Johan Herman född 1895-01-27 Hagenborg

Karl Oskar Vilhelm född 1897-04-06 Hagenborg

När Hagenborg stått tomt efter föregående familj flyttade paret Alfred och Augusta in 1887. Det var ett ungt par som båda var födda i andra närliggande socknar. De hade gift sig 1885 och flyttat in på Långö utjord där Alfred bott som skomakare några år. Parets äldsta barn föddes i Långö. På Hagenborg föddes ytterligare 5 barn. Familjen bodde 12 år på torpet och flyttade 1899 till Moboda. Efter att ha flyttat till olika torp i socknen flyttade de in på Nyhagen i Rössved som de senare blev ägare till. De hade sammanlagt 13 barn. Alfred avled 1925-07-03 och Augusta 1945-03-20 båda på Nyhagen.

Sonen Hellman Karlsson bodde som gift på Petersborg under Carlsnäs, Nydala.

Dottern Selma gifte sig med änkemannen Gustaf Emanuel Andersson 1914-12-31 och flyttade till Råhult Västergård, Fryele socken. Maken hade 3 barn i föregående äktenskap och Selma födde två barn. Maken avled redan 1921. Selma avled hos sin dotter i Värnamo 1984-01-14.

Sonen Axel var dräng på flera ställen, först i Småland och sedan i Uppsala län och Västmanland. Han blev chaufför på 1930-talet och bodde då i Östervåla. Han avled ogift 1970-08-30 i Östervåla kommun, Västmanland, dit han flyttat 1921 från Järlåsa socken.

Sonen Erik var dräng i Almesåkra. Han gifte sig 1918 och bodde kvar i Almesåkra där första barnet föddes. Flyttade till Norra Sandsjö och blev järnvägsarbetare. Fick tre barn till. Erik avled 1980-03-08 i Hattjöhult, Bodafors.

Sonen Herman var gift och bodde i Skede. Han var handelsföreståndare. Han hade minst tre barn. Tog efternamnet Lernestål. Avled 1980-02-01 i Vetlanda.

Sonen Karl Oskar Vilhelm avled av tuberkulos 1905-03-22. Han blev knappt 8 år gammal.

Nästa brukare: Frans August Otto Svedborg född 1871-10-15 Svenslund, Nydala

Hustru Anna Amalia Svensdotter född 1874-06-07 Gryts socken, Östergötland

Barn: Jenny Martina Elisabeth född 1901-08-26 Hagenborg

Carl Erik Sigvard född 1904-02-26 Hagenborg

Frans Tage Gerhard född 1906-09-22 Hagenborg

Gustav Henry Natanael född 1909-11-14 Hagenborg

Oskar Artur Vilhelm född 1912-10-31 Hagenborg

Anna Elsa Maria född 1916-09-20 Hagenborg

Frans Svedborg var född Johansson. Han växte upp på torpet Svenslund under Hökaberg. Han arbetade några år på pinnstolsfabriken i Nässjö innan han 1889 gick militär utbildning i Göteborg och blev artillerist. 1895 flyttade Frans August Otto från Göteborgs Garnisonsförsamling. Han blev han svarvare hos Nils Petersson i Valkö. Han gifte sig 1900-12-29 med Anna Svensdotter som var född i Östergötland och de flyttade in på torpet Hagenborg vid giftermålet. Paret fick 6 barn medan de bodde på Hagenborg. Frans blev maskinist på sågen i Valkö. 1919 flyttade familjen till Hubbestad i Svenarums socken och 1922 vidare till Torarp i samma socken, ca 1,5 mil från Valkö. Han skrivs där som snickare och familjen utökades med ytterligare en son 1920.

Jenny Martina Elisabeth bodde kvar hela sitt liv, ogift i Torarp. Hon avled 1979-04-30. Hon blev 77 år gammal.

Carl Erik Sigvard gifte sig 1931 och avled 1994-01-29 i Sundbyberg. Han blev nästan 90 år gammal.

Frans Tage Gerhard gifte sig 1936 och bodde i Skillingaryd. Han avled 1975-06-01. Han blev 68 år gammal.

Gustav Henry Natanael bodde kvar hela sitt liv i Torarp. Han var ogift. Avled 1984-09-23. Han blev 74 år gammal.

Sonen Oskar Artur Vilhelm gifte sig 1945. Han bodde på Silbogård, Sil, Götene församling där han avled 1989-07-11. Han blev 78 år gammal.

Dottern Anna Elsa Maria var gift och bodde i Klippan. Hon avled 2010-11-18 som änka. Hon blev 94 år gammal.

När familjen Svedborg flyttat från Hagenborg 1818 stod torpet öde och marken lades till markägarna. Husen revs och kvar finns bara en stengrund till en av byggnaderna.



Stolpen uppsatt vid rest av en byggnad vid Hagenborg. Foto: Doris Fransson

/Sammanställt av Doris Fransson ur kyrkoböcker, Henry Renshults böcker Folk & Fornt, Arkiv Digital samt Sveriges dödbok/